∘כי לא מזדהיר בתנאה אבל באיסור' מזדהר

תנן קונם שאני ישן שאני מהלך שאני מדבר

וכו' היכי דמי אילימא כדקתני שאני ישן מי

הוי נדרא ⁴והתנן יחומר בשבועות שהשבועו׳

חלות על דבר שיש בו ממש ועל דבר שאין

בו ממש מה שאין כן בנדרים ושינה דבר

שאיז בו ממש הוא אלא דאמר קונם עיני

בשינה ואי דלא יהיב שיעורא מי שבקינן

ליה עד דעבר איסור בל יחל יוהא"ר יוחנן

משבועה שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו

וישן לאלתר אלא דאמר קונם עיני בשינה

למחר אם אישן היום הא אמרת כל באסוריה

מזרהר אלא פשיטא דאמר קונם עיני בשינה

היום אם אישן למחר ואי לא ניים היום כי

ניים למחר מאי בל יחל דברו איכא אלא

לאו בדניים אלמא איתיה דניים ותיובתא

דרב יהודה כי קתני דאי ניים רבינא אמר

לעולם כדקתני ומאי בל יחל ימדרבנז ומי

איכא בל יחל מדרבנן אין ייוהתניא ידברים

המותרין ואחרים נהגו בהן איסור אי אתה

רשאי להתירן בפניהם שנאמר לא יחל דברו

יתנן שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי סתנן

לבית אביך עד החג ⁻הלכה לפני הפסח אסור'

בהנאתו עד הפסח הלכה לפני הפסח אסורה

לא הלכה לא א"ר אבא החלכה לפני הפסח

אסורה ולוקה לא הלכה יאסורה בעלמא

אימא סיפא אחר הפסח בבל יחל דברו ואי

דלא איתהני לפני הפסח מי איכא בל יחל

אלא פשיטא דאיתהני אלמא מיתהני

וחיורהא

א מייי [פ״א מהלי שבועות הלי ז] ופ״ה הלי כ סמג לאוין רלח טוש״ע יו״ד סיי רלו סעיי

ד:
"ב ב מיי" פ"ג מהל"
נדרים הל' יב סמג לאוין רמב טוש"ע יו" ריג סעי' א: יג ג טוש"ע יו"ד סי׳ ריד

"ד ד הו מיי" פ״י מהל׳ נדרים הל' יב סמג רכ סעי׳ כב:

מוסף רש"י שבועה שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו. משום שנועת שוח. אדונו. משום שבועמ שומ, דדבר שאי אפשר הוא, ימשנשבע ילמה לשקר (שבועות כה.) שנשבע לשוח ומשעה שילחת שבועה מפיו הרי הוח כנשבע על העמוד של אבן שהוא של והב, שאף זה נשבע על דבר שאי אפשר, ובשבועות (כט.) תנן דהיינו שבועת שוא וחייבים על זדונה מכות וכגון שהתרו לעולם נו (מוכה וג.). בדקתני. לעולם כדאוקמת מיירי, דאמר עיני ואיכא תנאה, ומיהו לא נס ביום ראשון, ואפילו הכי אי ניים ביום שני שהוא יום התנאי איכא איסורא מדרבנן, ובל יחל דקאמו מדרבנן הוא, והטעם הואיל עליו אם ישן יווסני עניי מט יב ניוס לאשון (ראמ״ה בשמר: שאת נהנית לי עו הפסח. היה נוומד בחדר ואמר קונם שאת נהנית לי עד הפסח אם חלכי לבית אביך מעכשיו עד החג (לקמן נו.). אסורה ולוקה. היא אם נהנית הואיל והלכה, שהרי עשה נכסיו עליה הקדש ואדם אוסר נכסיו על חבירו והוה באילו היא נדרה ועוברת איהו לא לקי דלא עבר מידי

פירוש הרא"ש

מי שבקינן ליה עד דעבר איסור בל יחל. דליטנא דמתני' דקתני הרי זה נכל חל משמע דלא עבד השתא איסורא בשעת הנדר אבל לכשישן אז יעבור על בל יחל והא ליתא דבשעת הנדר עבד איסורא שהוליא נדר לבטלה מפיו בדבר שאי אפשר לקיימו וכיולא בזה בשבועה לוקה משום שבועת שוא ובנדרים איסורא הוא דאיכא חיסורת יאוש הלביון ולכשישן ליכא בל יחל דכיון דא״א לו לקיים נדרו לא הוי נדר ומשום דגבי שבועה שייך לישנא דמי שבקינן ליה משום דלאלתר מלקין אותו דמשום דא"א הוי שבועת שוא נהט נמי אפשר להיות שלשה ימים

שבועה חלה לאסרו כלל והכא נמי היכי חייל נדרא: ואלה דהמר קונם עיני בשינה למחר אם חישן היום. משום דליכה לאוחומא באומר קונם עיני בשינה היום דאי הכי פשיטא אלא ה״ק יחר שלא יישן ביום ראשוו של תנאי

כדי שלא יבא לידי לא יחל ומש"ה קתני הרי זה בבל יחל דברו ולא קתני אסור משום דלא מיתני ליה שהרי יום ראשון אינו אסור מלד עלמו אלא כדי שלא יבא ביום שני לידי לא יחל: והא אמרם כל באסוריה מודהר. הלכך לא מלית אמרת הכי: אלא לאו בדניים אלמא איתיה דניים. ומתניתין הא קמ"ל הרי זה בבל יחל דברו כלומר הרי זה מותר לבא לידי ספק בל יחל שאם רצה לישן ביום ראשון לא אמרינן דלא יישן כדי שלא יהא אפשר לו לבא לידי בל יחל. וקשה בעיני כי פרכינן לעיל בסמוך הא אמרת כל באסוריה מזדהר מאי קושיא נימא דהכי קאמר הרי זה בבל יחל כלומר מותר לו לישן ביום ראשון ולהכנים עלמו בספק בל יחל משום דבאסוריה מזדהר דהשתא נמי בכי האי גוונא מפרשינן לה ונ"ל דהיינו טעמא דלא מלינן למימר הכי משום דאי שריותא אשמועינן דבאסוריה מזדהר ברישא ה"ל לאשמועינן איסורא דבתנאיה לא מודהר דהא הא דאמר רב יהודה דבתנאיה לא מודהר חששא דרבנן בעלמא הוא ולא פשיטא נמי כולי האי דהא רב נחמן פליג עלה והיכי רהיט תנא לאשמועינן שריותא דממילא שמעינן לה וכולי עלמא מודו בה ולא אשמועינן איסורא בתנאה דלריכה רבה ומש"ה מסקינן דודאי בשריותא דתנאה עסקי׳ דאשמועי׳ תנא דאפי׳ בתנאה מודהר ותיובתא דרב יהודה: כי קתני דאי ניים.

ואדרבה מתניתין הא דרב יהודה אתא לאשמועינן והכי קתני יזהר שלא יישן יום ראשון דאי ישן קרוב הוא לבא לידי בל יחל דברו דבתנאיה לא מזדהר: רבינא אמר לעולם כדקתני. כלומר שאני ישן ולא קאמר עיני בשינה דאע"ג דשינה אין בה ממש איכא בל יחל מדרבנן דאשכחנא תנא דתני בדרבנן לא יחל דברו ומש"ה תנא במתני' בנדרים הרי זה בלא יחל דברו ולא תנא אסור כדקתני בשבועות משום דבשבועות אסור מדינא ובנדרים לא מתסר אלא מדרבנן משום לתח דבל יחל: סנן שחם נהנים לי. כלומר משלי אם תלכי לבית אביך וכו׳ הלכה אסורה אבל לא הלכה לא דמותרת להנות קודם הפסח כל זמן שלא תלך אע"ג דשאת נהנית לי איסור ואם חלכי לביח אביך חנאי וש"מ דאפילו בחנאיה מזדהר: הלכה אסורה בהנאסו ולוקה. כלומר לוקה היא אבל הוא אינו לוקה שהרי לא עשה שום איסור אלא שהדירה. ואפשר דתנא נמי הא אשמועינן אגב ארחיה דעלה רכיבא איסורא אבל לא עליו כלל. אבל הרמב"ם ז"ל כתב לוקה הוא שהדירה אם ההנה אותה אבל היא אינה לוקה דכיון דלא נדרה כלל לא שייך בה לא יחל דברו. וליתא דודאי הוא אינו לוקה מדאמרינן לקמן בפרק אין בין המודר (דף לה.) גבי יש מעילה בקונמות אמר ליה רב אחא בריה דרב איקא לרב אשי ככרי עליך ונתנה לו במתנה מי מעל למעול נותן הא לא אסירא עליה אלמא אין האוסר עובר כלל והמודר נמי

ודאי עבר דאף על גב דכתיב לא יחל דברו לא יחל אדבור קאמר וראיה לדבר מדאמרינן בפרק יולא דופן (נדה דף מו:) לפי שמלינו שהשוה הכתוב את הקטן לגדול לזדון שבועה לאיסור ולבל יחל ומפרש התם לאיסור בל יחל קאמר וכגון שהקדישו הוא ואכלו אחרים שהאחרים לוקין

לצל שינה ויצמה שבועה מפיו לבטלה ולוקה משום שבועת שוא: בי קתני דאי ניים. לא קחני במתני שישן למחלה ביום בלא שינה ויצמה שבועה מפיו למטלה הוקה משום שבועת שוא: בי קתני דאי ניים. לא קחני במתני שישן למחלה ביום ראשון אלא אם ישן וגם ישן למחר הרי הוא בכל יחל למפרע: לעולם בדקאמר. שאני ישן לאחן קבוע בדבר שאפשר לקיימו ואע"ג דאין הדגרים חלין על דבר שאין בו ממש איכא בל יחל מדרכע; אם תלבי לבית אביך עד החנ. אבל אם לא אם הלכה לא אפירא ולא חייביען שמא חלך אחר הפסח אלמא מודהרא במנאה: הלבה אשורה בהגאתו ולוקה. משום לאו דבל יחל אם תהנה משלו דרחמנא אמר איש כי ידור נדר לא יחל דברו לא יחבטלו דבריו ומה שאסר בנדר חל עליו אים איסור בל יחל הקדשו אם על עלמו אסרו עובר בכל יחל ואם אסרו על החג במנאי שאם מלך עד הפסח: תלבי לבית אביך עד הפסח. היה טומד אחר החג ואסרה בהואה עד החג במנאי שאם מלך עד הפסח:

כי לא מיודהר בסנאיה. דכיון דיום של מחר הוי תנאיה ליום אתמול מלקין אופו. משום שבועת שוא: וישן לאלפר. אם ירלה שאין (מ) כגון דאמר קונס עיני בשינה היום אם אישן למחר הוי אותו היום דלמחר תנאי לאותו היום דאתמול דאם יישן למחר הוי לקי מאותה שינה דאתמול ואם לא יישן לא לקי משום הכי אמרינן דלא יישן

היום דשמא כי אתי למחר לא מיזדהר בתנאיה ונמצא עובר בבל יחל: אבל באיסורא. דאמר קונס עיני בשינה מחר אם אישן היום דאותו יום של מחר נטוי לאיסורא ודאי מיזהר זהיר ביה דאי לא מקיים תנאי שישן באותו היום ודאי כי אתי למחר לא הוי ישו דהא איתסר בנדר: אילימא כדקתני שאני ישן מי הוי נדר. הא שינה דבר שחין בו ממש הוח: חלה דקחמר קונס עיני בשינה. ועין שנדר בו יש בו ממש: ואי דלא יהיב שיעורא. עד כמה זמן אינו ישן: מי שבקינן ליה. הא עבר ודאי באיסור לא יחל דלא מצי למיקם בנפשיה דלא יישן: והאמר ר' יוחנן וכו'. לאלתר מלקין אותו שיישן הואיל דנדר בדבר שאין יכול לעמוד בו: ואי לא ניים היום כי ניים למחר מאי איסור כל יחל איכא. דקתני אסור והרי לא ישן אתמול כלום: **אלא בדניים.** אתמול דהכי מיירי מתניתין אם יישן היום ויישן למחר חסור: חלמה חים ליה דניים. אלמא דשבקינן ליה לישן היום ולה חיישינן שמה יישן למחר ותיובתה דרב יהודה: אמר לך רב יהודה הכי קתני מתני' קונס (כ) שאני בשינה היום אם אישן למחר דאסור כי ניים למחר דאי ניים מאתמול דיעבד אבל לכתחילה אין מניחין אותו לישן היום דחיישינן שמא יישן למחר: לעולם כדקתני. שאיני ישן והאי דקאמר והא שינה דבר שאין בו ממש וליכא בל יחל ודאי מדאורייתא ליכא בל יחל ומאי בל יחל איכא דקתני מתניתין דאסור מדרבנן: ומי איכא בל יחל

מדרבנן. דמלקין ליה מדרבנן: אי אתה רשאי לנהוג בהן היתר לפניהם. לבטל מנהגם דעובר משום בל יחל ומן התורה אינו בבל יחל אלא מדרבנן: קונם שאת נהנית לי עד הפסח אם חלכי לבית אביך מכאן עד החג. בפ׳ הנודר מן הירק (ג) כגון דקאי באדר ואמר קונם תהא הנאתי עליך מאכל ומשקה עד הפסח אם תלכי לבית אביך מכאן עד החג עד סוכות: אם הלכה. לבית אביה קודם הפסח אסורה להנות ממנו קודם הפסח כמו שנדר: הא אם נא הלכה. לפני הפסח אינה אסורה עד הפסח ולא חיישינן שמא חלך לאחר הפסח ונמלאת למפרע נהנית באיסור וקשה לרב יהודה דאמר אל יישן היום שמא יישן למחר דאם איתא לדרב יהודה הוה אסר לה מתני' עד הפסח אפי' אם לא הלכה עד הפסח דחיישינן שמא תלך לאחר הפסח ונמלאת נהנית ממנו באיסורא: אמר ר' אבא. תריך הכי למתניתין הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו ולוקה דעוברת על בל יחל ואם לא הלכה לפני הפסח (ד) ואפילו הכי אסורה בהנאתו עד הפסח איסורא בעלמא דחיישינן שמא תלך לאחר הפסח ונמלאת נהנית למפרע באיסורא: הלכה. חייבת מלקות דהא עברה (ה): הכי מסקנה דמתני׳ הלכה לחחר הפסח עוברת משום כל יחל: ומקשינן מינה ואי דלא איסהני לפני הפסח מי איכא בל יחל: אלא לאו פשיטא דאיסהני. לפני הפסח וסברה לא אלך אחר הפסח והלכה לאחר הפסח: ותיובתה

3/151 ב) [תוספתא פ״א] לעיל יג: שבועות כה., ג) שבועות שם יבמות קכא: סוכה נג., ד) [לקמן פא: פסחים נ: מגילה ה:ן, ה) לחמן מ.,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד״ה כי לא וכו׳ תנאי ליום אתמול דאמר כל"ל ותיבת כגון נמחק: (כ) ד"ה אמר לך וכוי קונס עיני בשינה היום וכו' דאסור לניים למחר אי ניים מאתמול: (ג) ד"ה קונם שאת וכו' הנודר מן הירק. נ"ב דף נ"ז: (ד) ד"ה אמר ר' אבא וכו' לפני הפסח אפילו הכי: (כ) ד"ה כלכה וכו' מברה הס"ד ולח"כ מ"ה אימא סיפא הכי מסקנא וכו' בל יחל ומקשינן כל"ל והד"ח:

גליון הש"ם גמ' כי לא מודהיר בתגאה. עיין לקמן דף כה ע"ב צמוס' ד"ה נדרי שגגות:

תוספות

ואי דלא יהיב שיעורא מי שבקיניה עד דעבר איסורא כל יחל והא א"ר יוחנן שבועה שלא אישן שלשה ימים וכו'. מכאן פר"י דנדר שאי אפשר לקיים אינו חל דהכא מדמי נדר שא״א לקיימו לשבועת שוא וההוא דנדר מכל פרי שוח וההחות למלי נוכל פני דעלמא (דף עט:) לאו דוקא כל פרי דא"כ לא הוה חייל כיון דאי אפשר לקיים: אלא ראמר קונם עיני ליון להי הפטר נקיים. אלא דאמר קונם עיני היום וכו' אלמא איתא דניים. והיא גופ׳ אשמעי׳ דאמיא לידי איסור בל יחל מתוך שמותר לישן היום וא"ת ולוקמיה כגון דאמר קונם עיני בשינה למחר אם אישן היום דבההיא מודה רב יהודה וי"ל דהא נמי מילחא דפשיטא היא ולא אילטריך לאשמועיי: בי קתני דאי ניים. וא״ת פשיטא דאם ניים דהוה נבל יחל ויש לומר דההיא גופא אתא לאשמועינן דאסור לישן היום כדרב יהודה וה"ק הרי זה בלא יחל דברו כלומר יש לו יחה זכרו בכולוו ישן שאם ישן ליחהר שלא ישן שאם ישן יבא לידי בל יחל דברו דשמא ישן למחר דמתנאי לא מודהר כדר' יהודה לכך אם ישן היום קרוב לודאי הוא שיבא לידי בל יחל דברו יאו שיבו כירי בכי מכי לכו לפי שרגילות הוא שישן למחר כדפרישי׳ דבתנאי לא מודהר וא"ת ולוקמא כגון מזדהר וח"ת ונוקמת כגון דיהיב שיעורא לשינתו ועכשיו לא קשיא ההיא דרכי יומנן וי"ל דהאי נמי פשיטא: רבינא אמר ואע"ג דהוי דבר שאין בו ממש מ"מ אסור מדרבנן ובל יחל דקתני אסמכתא בעלמא ומיהו גבי קונס

בעלמא ומיא גבי קוסס שאני משמשך הוי גבי קוסס משמשך הוי גל יחל מדמוריימא ונחאה דהלכה כרבינא להאר דאפילו דבר שאין בו ממש איכא בל יחל מדרכנן מדא דרבינא משמשך הוי גל יחל מדמוריימא ונחאה דהלכה כרבינא להאר דאפילו דבר שאין בו ממש איכא בל יחל מדרכנן מדא דרבינא בהרבינה והבינא לה כדבינא והא דרבינא אלא משום דמשמע ליה ממנימין דקמני כל יחל גבי שאני שון דוקא קאמר מדאוריים בל מש מפרן דמני בהדייהו ורבינא לא חייש להכי הלכך העדר שאני שן שאני מדבר וכן כל דבר שאין בו ממש לריך החרת חכם: ואחרים בהדייהו ורבינא לא חייש להכי הלכך העדר שאני שן שאני מדבר וכן כל דבר שאין בו ממש לריך החרת חכם: ואחרים בהוב בו איבור. מימה מה ענין זה לנהגו בו איבור וידל דהאי נמי שמני הבר מדבר שיכולה לקיים שפיר חייל אין לך נהגו גדול מום הבימ לי לאו דוקא אי נמי שאני הכא כיון שמולה הנדר בדבר שיכולה לקיים שפיר חייל באומר קונם חשמישך עלי ושאת נהנית לי לאו דוקא אי נמי שאני הכא כיון שמולה הנדר בדבר שיכולה לקיים שפיר חייל הנדר אף כי מדירה כשאמר קונם חשמישי עליך שהרי לא מלך לבית אביה ולא מיאסר: הלכה אין לא הלכה לא מיאסר: הלכה או מיאסר ביום האביר לי ביום או מיש שלי האביר לי עד השבח ובר. מימה השמשך עלי ושאח נהנית לי לאו דוקא אי נמי שאני הכא כיון שמולה הנדר בדבר שיכולה לקיים שפיר חייל